

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І
АРХІТЕКТУРИ

Факультет урбаністики та просторового планування
Кафедра політичних наук і права

Попов Олександр Дмитрович

АБСЕНТЕЇЗМ ЯК МОДЕЛЬ ЕЛЕКТОРАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ

*Кваліфікаційна робота
на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі
спеціальності 052 “Політологія”*

Науковий керівник:
к.п.н., доцент Гербут Н.А.

Київ - 2023

АКТУАЛЬНІСТЬ ТЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Україна обрала демократичний шлях розвитку, а це передбачає участь громадян у прийнятті політичних рішень.

Вибори є механізмом, що дозволяє громадянам бути включеними у політичний процес, впливати на формування влади, брати участь у прийнятті рішень, які стосуються їхнього життя та майбутнього країни

Демократичні вибори є способом відтворення та легітимації владних інститутів; відіграють ключову роль щодо стабільного розвитку держави.

На жаль, в Україні та в усіх демократичних країнах поширене таке явище як електоральний **абсентеїзм** – відмова від участі в політичних виборах.

Високий рівень абсентеїзму перешкоджає розвитку демократії, оскільки:

- через нього знижується рівень легітимності влади;
- він негативно впливає на рівень представництва;
- знижується рівень впливу громадян на прийняття важливих для країни рішень.

Отже, виявлення причин абсентеїзму та шляхи його подолання є важливим питанням для будь-якої демократичної країни.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ. ОБ'ЄКТ ТА ПРЕДМЕТ ДОСЛІДЖЕННЯ

Мета дослідження: встановити причини абсентеїзму та визначити шляхи його подолання як в загально-теоретичному вимірі, так і в контексті виборів до Європейського парламенту.

Для досягнення мети було поставлено такі **завдання:**

- здійснити аналіз стану наукової розробки проблеми дослідження абсентеїзму як моделі електоральної поведінки;
- з'ясувати основні методологічні підходи до вивчення явки виборців та абсентеїзму;
- проаналізувати прояви та причини абсентеїзму в контексті теоретичних моделей та на прикладі виборів до Європарламенту;
- визначити шляхи подолання абсентеїзму в демократичному суспільстві.

Об'єкт дослідження: електоральна поведінка.

Предмет дослідження: абсентеїзм як модель електоральної поведінки.

ЗМІСТ РОБОТИ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ

ДОСЛІДЖЕННЯ АБСЕНТЕЇЗМУ

1. Стан наукової розробки проблеми дослідження абсентеїзму як моделі електоральної поведінки
2. Методологічні підходи до вивчення явки виборців та абсентеїзму

РОЗДІЛ 2. АБСЕНТЕЇЗМ ЯК ПРОБЛЕМА СУЧАСНОЇ ДЕМОКРАТІЇ

- 2.1. Вибори до Європейського парламенту як вибори другого порядку
- 2.2. Абсентеїзм та його причини на виборах до Європарламенту (на прикладі Польщі)
- 2.3. Механізми подолання абсентеїзму в демократичному суспільстві

ВИСНОВОК

ДОСЛІДЖЕННЯ ЕЛЕКТОРАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ

Біхевіоралістський підхід (Чикагська школа: Ч. Мерріам, Г. Госснел та ін.)

Соціально-психологічний підхід (Мічиганська школа: А. Кемпбелл, Ф. Конверс та ін.)

Економічний підхід (моделі раціонального вибору) (Е. Даунс, Г. Крамер та ін.)

Психологічний підхід (П. Снідерман та ін.)

ДОСЛІДЖЕННЯ ЕЛЕКТОРАЛЬНОГО АБСЕНТЕЇЗМУ

Явка виборців у контексті теорії раціонального вибору (Е. Даунс, П. Рікер, Н. Бек та ін.)

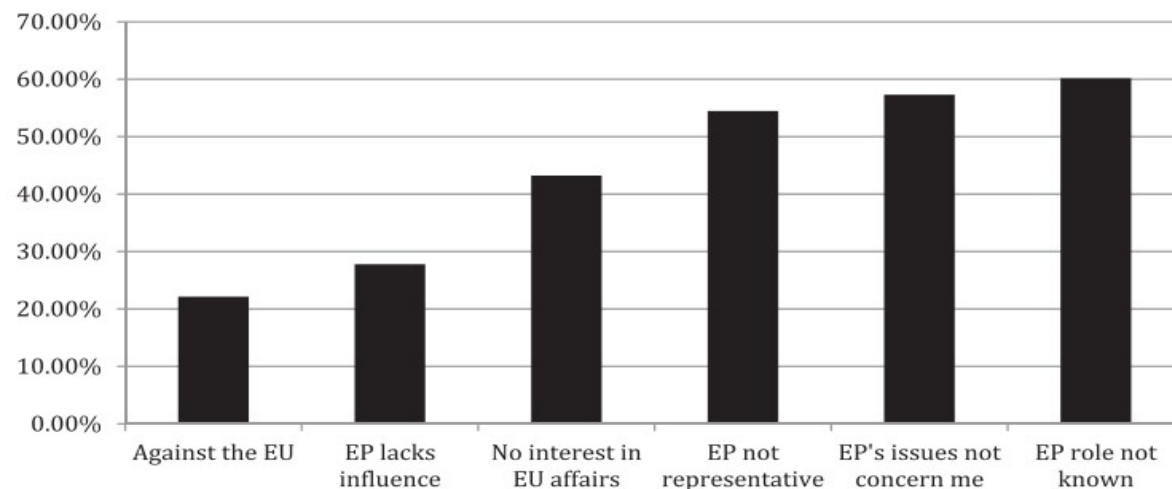
Абсентеїзм у рамках соціальної теорії (А. Лейпгарт, М. Франклін та ін.)

Абсентеїзм у контексті теорії виборів другого порядку (Дж. Фішер, М. Франклін, Г. Катц)

Ті, хто не голосують, залишаються поза увагою політиків

Вибори до Європейського парламенту як вибори другого порядку

Респондентів, які вказали, що вони не планують голосувати на виборах до Європарламенту, запитали: «Якщо ви не підете голосувати на виборах до Європейського парламенту в червні 2009 року, це буде тому, що...?» а потім надали список із можливими причинами.

Примітки: Чорні смуги засновані на відповідях 8034 респондентів, які вказали, що навряд чи будуть голосувати на наступних виборах до Європарламенту.

Джерело: Євробарометр 69.2.

Явка на виборах до Європейського парламенту з 1979 по 2019 рік

Рік	1979	1984	1989	1994	1999	2004	2009	2014	2019
Явка (%)	61,99	58,98	58,41	56,67	49,51	45,47	42,97	42,61	50,62

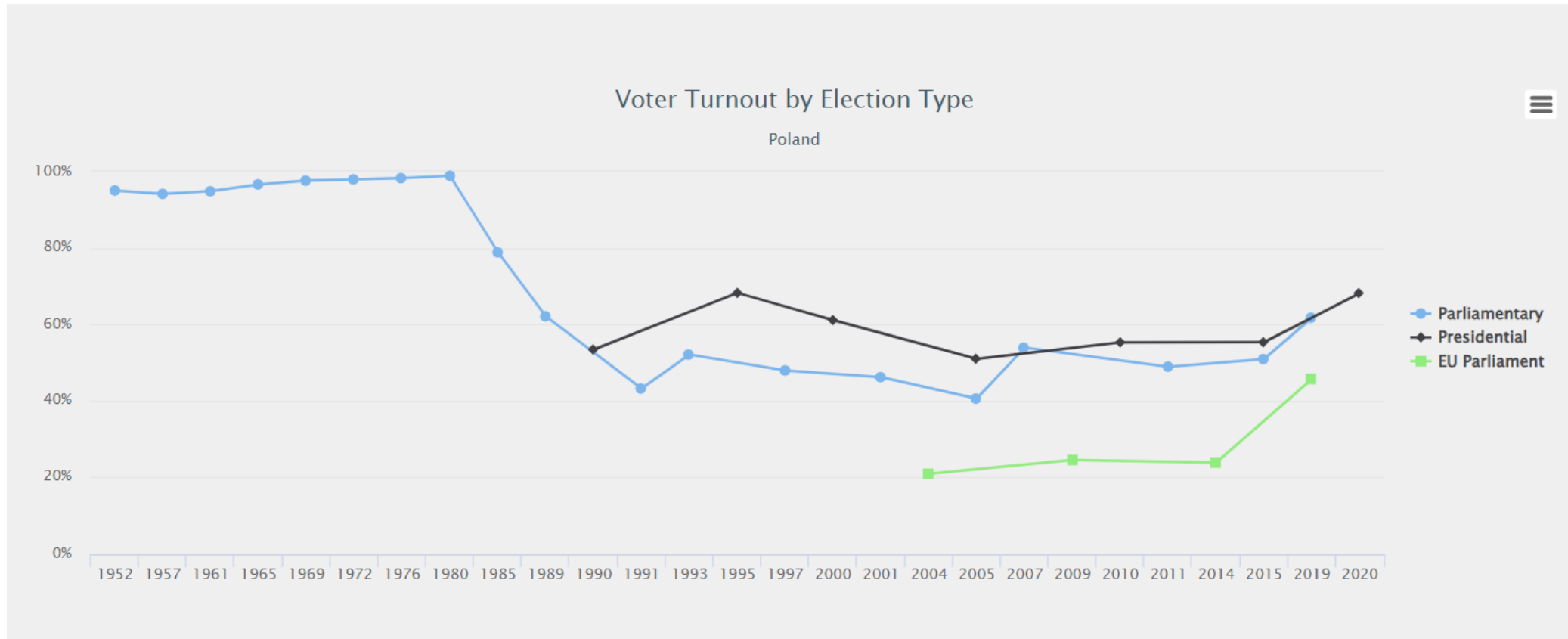
Явка виборців країн-членів ЄС з 1979 року, які
голосували на виборах до Європейського парламенту в
2004 році

Країна	Явка (%)
Бельгія	90,81
Данія	47,89
Німеччина	43,00
Ірландія	58,58
Франція	42,76
Італія	71,72
Люксембург	91,35
Нідерланди	39,26
Велика Британія	38,52
Середня явка	58,21

Явка виборців країн-членів ЄС, які вперше
голосували на виборах до Європейського парламенту
в 2004 році

Країна	Явка (%)
Греція	28,30
Естонія	26,83
Кіпр	72,50
Литва	48,38
Латвія	41,34
Угорщина	38,50
Мальта	82,39
Польща	20,87
Словенія	28,35
Словакія	16,97
Середня явка	40,44

Різниця в явці на президентських, парламентських виборах та на виборах до Європейського парламенту в Польщі

Механізми подолання абсентеїзму в демократичному суспільстві

Інституційні

- Застосування пропорційної системи
- Покращення організації виборів та процесу голосування
- Підвищення рівня довіри громадян до політичної системи / європейських інституцій
- Забезпечення доступу до об'єктивної та різнобічної інформації про партії та кандидатів
- Забезпечення прозорості фінансування партій і кандидатів
- Збільшення інвестицій в політичну освіту
- Сприяння розвитку громадянського суспільства
- Синхронізація європейських та національних виборів

Неінституційні

- **Мобілізація виборців партіями (кандидатами) за допомогою:**
 - - технології «від дверей до дверей»
 - - комунікації через телефони та SMS-повідомлення
 - - через соціальні медіа (мережі)
 - - через організацію дебатів, публічних засідань, форумів...
 - - проведення освітніх семінарів, тренінгів
 - - співпрацю з молодіжними організаціями
- **Зменшення рівня євроскептицизму** через надання доступу до інформації, роз'яснення, діалог з європейськими інституціями

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!